

Wat gebeurde er in Hoedekenskerke?

Die donderdagmorgen 26 oktober 1944 om half vijf, sloeg de inwoners van Hoedekenskerke de schrik om het hart. Want op dit kleine stukje van de wereld, volgebouwd met huizen waarin de mensen dicht bij elkaar zitten omdat de rand van het dorp ondergelopen was met water, vielen de eerste granaten, afgevuurd vanuit Ossensisse.

Fluitend vlogen ze over om even later in te slaan met donderend geweld. Alles beefde en trilde, glasscherven rinkelden en dakpannen vielen aan stukken. Mensen stonden in de gang, zaten onder de tafel of verstopten zich in de kelders. Maar het werd steeds erger en erger. Grote gaten werden er in de straat geslagen. Daken werden van huizen afgerukt en door de luchtdruk vielen de muren om. Huizen stortten in. Bange mensen liepen gillend en radeloos de straat op. De prikkelende kruitdamp, die het ademen moeilijk maakte, vulde de straat. Hier en daar brak brand uit en nog steeds vlogen de kleine, rode balletjes in hun wijde baan dichterbij, om in groepjes van vijf vlakbij ons uit elkaar te springen.

Veel mensen trokken, doordat hun huizen zo ontzettend beschadigd waren geraakt, onder de granaten regen door naar de randen van het dorp, naar plekken die veiliger leken. Sommige mensen liepen langs de Spoordijk, de enige verbinding met de rest van Zuid-Beveland die er nog was. Anderen vluchtten de Noordweg in, richting 's-Gravenpolder, waar het water aan allebei de kanten van de weg ongeveer een meter hoog stond. Terwijl de granaten het water hoog lieten opspatten en de mensen door de luchtdruk haast omvielen, liepen zij die nacht toch tot aan hun borst door het koude water.

In de Havenstraat kreeg het ene na het andere huis een voltreffer, zodat de bewoners telkens verder weggejaagd werden. Uiteindelijk waren er zevenentwintig mensen bij elkaar die besloten om naar de Zeedijk te gaan, om vanuit daar misschien een vluchtweg te kunnen vinden. Zo snel als ze konden vluchtte het groepje mensen met de kostbaarste dingen die ze hadden de Binnendijk op. Een Duitser die boven op de dijk zat, gaf voortdurend lichtsignalen en zorgde er zo voor dat het vuur van het geschut dat in de buurt van meneer Timmerman uit Kwadendamme stond opgesteld, op de juiste plaats neerkwam. Na een moeilijke tocht bereikte deze groep mensen de volgende middag om half vier de boerderij van meneer Boogaard, waar ze wat aten en koffiedronken. Helaas zouden deze mensen nog een keer moeten vluchten, want de volgende dag werd ook de boerderij van meneer Boogaard onder vuur genomen. Er zaten vijftig mensen bij elkaar op de dorsvloer, toen de granaten rond de schuur insloegen. Met de hand werden er snel twee kuilen gegraven die bedekt werden met vlas en omgevallen bomen. Toen het donker werd zaten er dus tweeënvijftig mensen, door oorlogsgeweld verdreven van huis en haard, koude aardappelen met kool te eten, geserveerd in een zakdoek of een pet.

De witte vlaggetjes op het dak van de schuilplaats lieten zien dat er onschuldige burgers een veilige plaats hadden gevonden. Een Duitse soldaat die voorbij kwam, gaf de mensen een brood en wat boter. Later kwam hij ook nog een emmertje erwtensoep brengen. Die dag kwam tijdens de landingen de RAF voor het eerst in actie. Plotseling verschenen er twaalf jachtvliegtuigen die laag over de schuilkelders vlogen, in de richting van 's-Gravenpolder. Daar doken ze een voor een naar beneden om hun raketten los te laten. Vlak boven de vluchtelingen uit Hoedekenskerke in een half uur werd het centrum van 's-Gravenpolder met de grond gelijk gemaakt.

Drie dagen en drie nachten zaten honderden mensen bij elkaar in die huizen en schuren, in angst en beven. Ze probeerden de zieken en gewonden zo goed mogelijk te verzorgen en hen de beste plaatsen te geven. De mensen die het meest zwaargewond waren geweest moesten in het dorp achterblijven, omdat zij niet vervoerd konden worden. Zonder medische hulp, soms helemaal alleen in een verlaten boerenschuur zijn zij, onder granaatvuur, gestorven.

Op vrijdag 27 oktober, laat in de middag, liepen de jonge vrouw D. Minderhoud, haar broer H. Minderhoud en hun 7-jarige neefje Leen over een hooggelegen stuk land richting Baarland. Ze bereikten de Vijfzodendijk tussen Baarland en Hoedekenskerke. Er was geen Engelsman of Duitser te zien. Toen...achter de boomgaard van meneer Ermerins kwamen de geallieerde soldaten hen opeens tegemoet. Ze voelden hoe de vier jaren van vreemde bezetting van hen afgleden. Omdat zij de soldaten niet konden verstaan, werd er snel een Nederlandse soldaat bijgehaald aan wie ze informatie konden doorgeven over de Duitse troepen,

stellingen en waar er mijnen lagen. Minderhoud drukte de soldaat op het hart dat de bevrijding van Hoedekenskerke niet lang meer moest gaan duren, omdat er zoveel ellende was en de gewonden het niet lang meer zouden volhouden.

In de nacht van zaterdag op zondag werd het vuur langzaam aan verlegd van het midden van het dorp naar de rand. Granaten sloegen in en namen stukken muur mee, de scherven vlogen naar binnen. Opnieuw vloeide er bloed en stierven er mensen. Mensen probeerden dekking te zoeken onder zakken, koffers en kisten, maar het schieten denderde door.

Vrijdag 29 oktober: Omdat rond 8 uur de troepen uit Oost-Beveland ten noorden van Hoedekenskerke verschenen, was de evacuatie niet meer nodig. Er werd nu geen tegenaanval meer verwacht. Nog dezelfde dag kwamen ook de mensen terug die in de schuilplaats tussen 's-Gravenpolder en Hoedekenskerke hadden gezeten. Hoedekenskerke was bevrijd! Er heerste alleen geen feeststemming. De prijs was hoog. Achtendertig mensen op een bevolking van zeventhonderd hadden de oorlog niet overleefd.

Meer lezen over wat er in Hoedekenskerke gebeurde in de oorlogsjaren? Lees dan verder in het boek *Soldaten kwamen en gingen*, uitgave (2019) van Het Paard van Troje in Goes, hertaald door Gerard Verkuil.